

İyi Tarım Uygulamalarına İlişkin Yönetmelik

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmelik; çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen bir tarımsal üretimin yapılması, doğal kaynakların korunması, tarımda izlenebilirlik ve sürdürülebilirlik ile gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, iyi tarım uygulamalarına uyulması için İl Müdürlüklerinin, üreticilerin, üretici birliklerinin, müteşebbisler ile yetkilendirilmiş kuruluşların görev ve sorumlulukları ile denetim esaslarını kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin (f) ve (h) bentlerine, 6968 sayılı Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Kanununun 22 ve 24 üncü maddelerine, 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 16 ve 24 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- b) Bakan: Tarım ve Köyişleri Bakanını,
- c) İyi Tarım Uygulamaları Komitesi (İTUK): Bakan Olur'u ile kurulan ve Bakan adına bu Yönetmeliğin uygulanmasını takip ve temin eden, bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde yer alan Komiteyi,
- d) İyi Tarım Uygulamaları (İTU): Tarımsal üretim sisteminin sosyal açıdan yaşanabilir, ekonomik açıdan karlı ve verimli, insan sağlığını koruyan, hayvan sağlık ve refahı ile çevreye önem veren bir hale getirmek için uygulanması gereken işlemleri,
- e) İl Müdürlüğü: Tarım İl Müdürlüğünü,
- f) Kontrol Kuruluşu: İyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun üretilen ürünün, üretiminden son tüketiciye ulaşıncaya kadar olan tüm aşamalarını kontrol etmek üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,
- g) Sertifikasyon Kuruluşu: Tüm kontrolleri tamamlanmış iyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun üretilen ürünü, kontrol kuruluşunun yaptığı kontrol ve bu kontrole ilişkin bilgi ve belgeler ile gerek duyulan hallerde yaptırılacak analizlere dayanarak sertifikalandırmak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,
- h) Yetkilendirilmiş Kuruluş: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu, kontrol kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu olarak Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek veya tüzel kişileri,
- ı) Kontrol: İyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığının belirlenmesi, düzenli kayıtların kurulması, sonuçların rapor edilmesi, gerek görülmesi halinde ürünün niteliğinin laboratuvar analizleri ile test edilmesini,
- j) Kontrolör: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya kontrol kuruluşu adına iyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin her aşamasının ilgili mevzuata göre uygulanmasını kontrol etmek üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişiyi,
- k) Sertifikatör: Kontrol ve sertifikasyon kuruluşu veya sertifikasyon kuruluşu adına, kontrolü tamamlanmış ürünün iyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun olduğunu onaylamak üzere Bakanlık tarafından yetki verilmiş gerçek kişiyi,
- l) Denetim: İyi tarım uygulamaları faaliyetlerinin bu Yönetmeliğe uygun olarak yapılıp yapılmadığını tespit etmek amacıyla, yetkilendirilmiş kuruluşlar, işletmeler ve müteşebbisler ile kontrolör ve sertifikatörlerin Bakanlık veya Bakanlık tarafından denetim yetkisi verilen kuruluşlarca yapılan her türlü denetimini,
- m) Sertifikasyon: Bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin ve iyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun üretilen ürünün mevzuata uygun olarak belgelendirilmesini,
- n) Sertifika: Bütün kontrol yöntemlerinin uygulanması sonucu işletmenin ve iyi tarım uygulamaları kriterlerine uygun üretilen ürünün mevzuata uygun olduğunu gösteren belgeyi,

- o) Üretim Alanı: İyi tarım uygulamaları çerçevesinde üretimin yapıldığı alanı,
- p) Satış Ünitesi: Tarımsal ürünün üreticiden alınıp tüketiciye ulaştırılarak satışını yapan birimi (manav, market, pazar, v.b.),
- r) Entegre Ürün Yönetimi (EÜY): Uzun dönemde sürdürülebilirlik şartlarını kapsayan, yerel toprak, iklim ve ekonomik koşullar gibi çevresel şartlarla uyumlu ürün karlılığını içeren tam bir tarım stratejileri sistemini,
- s) Entegre Mücadele (EM): Tarımsal ürünlerde zararlı türlerin popülasyonunu ve çevre ile ilişkilerini dikkate alarak, uygun olan mücadele metotlarını ve tekniklerini kullanarak, ekonomik zarar seviyesini en aza indiren mücadele sistemini,
- t) Üretici: Tarımsal ürünlerin her aşamadaki üretimini İTU kriterlerine göre yapan gerçek ve tüzel kişileri,
- u) Üretici Birlikleri: 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununa göre tarım üreticilerinin, ürün veya ürün grubu bazında ve gönüllülük esasına dayalı olarak kurdukları, tüzel kişiliği haiz tarımsal üretici birliklerini,
- v) Müteşebbis: İyi tarım uygulamaları kriterlerine göre; üretim yapan ve/veya ürünü işleyen, ambalajlayan, etiketleyen, taşıyan ve pazara hazır hale getiren iç ve/veya dış pazarda pazarlayan, pazarlamada aracılık eden gerçek veya tüzel kişileri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev ve Sorumluluklar

İl Müdürlüklerinin Görev ve Sorumlulukları

Madde 5 — İl müdürlüklerinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Üretici ve üretici birliklerine İTU konusunda eğitim ve yayım hizmeti vermek,
- b) Yetkilendirilmiş kuruluşlar ile kontrolörler ve sertifikeler İTU esaslarında aykırı hareket etmeleri durumlarında müdahale etmek, gerekli uyarıları yapmak,
- c) Üreticilerin EM ve EÜY tekniklerini kullanarak üretim yapmasını sağlamak için ürün bazında hazırlanan teknik talimatlar hakkında üreticileri, üretici birliklerini ve müteşebbisleri bilgilendirmek,
- d) Üreticiler ve üretim ile ilgili, yetkilendirilmiş kuruluşlardan alacakları bilgileri kayıt altına almaktır.

İTU Kriterlerine Göre Üretim Yapan Üreticilerin ve Üretici Birliklerinin Görev ve Sorumlulukları

Madde 6 — İTU kriterlerine göre üretim yapan üreticilerin ve üretici birliklerinin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Üretim alanlarında yaptıkları gübre, bitki koruma uygulamalarını ve gerekli olan diğer zorunlu uygulamaları kayıt altına almak,
- b) Bitki koruma ve hayvan sağlığı ürünlerini tavsiyesine uygun olarak kullanmak,
- c) Üretimde hastalıklar, zararlılar ve yabancı otlar ile mücadele yapmak,
- d) Toprak, su, çevre ve insan sağlığını koruyucu tedbirler almak,
- e) Toprak ve yaprak analizlerini yapmak/yaptırmak, gübrelemeyi analiz sonuçlarına göre uygulamak ve analiz sonuçlarını kayıt altında tutmak,
- f) Sulama suyunu analiz ettirmek, önerilen miktar ve metotlarda uygulamak ve kayıt altına almaktır.

İTU Kriterlerine Göre Üretim Yapan Üretici ve Üretici Birliklerinin Ürünü Satın Alan Müteşebbislerin Görev ve Sorumlulukları

Madde 7 — İTU kriterlerine göre üretim yapan üretici ve üretici birliklerinin ürünü satın alan müteşebbislerin görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Üretici, üretici birlikleri ile bunların ürünü satın alan müteşebbisler İTU kriterlerine karşılıklı uyulacağına dair yazılı bir sözleşme yaparlar,
- b) Üretime girdi (tohum, fide, fidan, anaçlık, soğan, yumru, rizom, bitki koruma ürünü, gübre, hayvan sağlığı ürünleri vb.) temin eden özel ve tüzel kişiler kayıt tutarlar,
- c) Ürünü satın alan müteşebbisler, üreticiden ürüne ait kayıtlarının bulunması şartını ararlar,
- d) Ürünü satın alan müteşebbisler, ürünlerle ilgili kayıtların ve uygulanan işlemlerin yer aldığı bir kayıt sistemi oluştururlar,
- e) Gıda güvenliğinden üretici, üretici birlikleri ve bunların ürünü satın alan müteşebbisler sorumludur.

Yetkilendirilmiş Kuruluşlarının Görev ve Sorumlulukları

Madde 8 — Yetkilendirilmiş kuruluşların görev ve sorumlulukları aşağıda belirtilmiştir.

- a) Yetkilendirilmiş kuruluşlar her türlü üreticiye, üretici birliklerine, müteşebbise, ürüne, üretime, kontrol işlemine, sertifikasyon işlemine, kuruluşun kendisine, çalışanına ve menşesine dair her türlü bilgi ve belgeleri düzenlemekle yükümlüdür.

b) Yetkilendirilmiş kuruluşlar İTU kriterlerine göre üretim yapan üreticilere, üretici birliklerine, müteşebbise ait her türlü bilgiyi kontrol ederek kayıt altına alır. 3'er aylık raporlar hazırlayarak bilgi için Tarım İl Müdürlüğü'ne verir. Tarım İl Müdürlüğü bu raporların özetinden oluşan bir raporu 6 aylık dönemler halinde gereği için İTUK'a bildirir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İyi Tarım Uygulamaları Komitesi ve Yetkilendirilmiş Kuruluşlar

İyi Tarım Uygulamaları Komitesinin Oluşumu, Görevleri, Çalışma Şekil ve Esasları

Madde 9 — İyi tarım uygulamaları komitesinin oluşumu, görevleri, çalışma şekil ve esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Komitenin oluşumu; Bakanlık Müsteşar veya Müsteşar Yardımcısı Başkanlığında; Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünden 3 kişi, Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünden 2 kişi, Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğünden 1 kişi, Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğünden 1 kişi, Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığından 1 kişi ve Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığından 1 kişi ile konunun uzmanı teknik görevliler veya kuruluşları tarafından görevlendirilecek elemanlardan oluşur. İTUK sekreteryası, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür.

b) Komitenin görevleri;

1) Bu Yönetmelik hükümlerini uygulamak ve uygulanması için gerektiğinde Tarım İl Müdürlüklerini yetkilendirmek,

2) Yetkilendirilmiş kuruluşlara çalışma izni vermek, kurallara uyulmadığı tespit edildiğinde izni iptal etmek veya geçici süreyle durdurmak,

3) Yetkilendirilmiş kuruluşları, kontrolörleri, sertifikeler, üretici, üretici birlikleri ve müteşebbisleri kodlamak ve denetlemek,

4) Yetkilendirilmiş kuruluşları, kontrolörleri ve sertifikeler, bu Yönetmelik hükümlerine uyulmadığı durumlarda uyararak ve gerektiği durumlarda yaptırım uygulamak,

5) İTU kriterlerinin belirlenmesi, yaygınlaştırılması, geliştirilmesi, tanıtılması konularında çalışmalar yapmak, İTU'da haksız rekabetin takipçisi olmak, bu Yönetmeliğe aykırı olan ve ülkenin menfaatlerinin zedelendiği her konuda yasal işlemler için başvurular yapmak,

6) Sivil toplum örgütleri ile mesleki ilişkiler kurmak ve gereken durumlarda işbirliği yapmak, ülkenin İTU'nun yaygınlaştırılması, geliştirilmesi, tanıtılması konularında, üniversite, enstitü, araştırma, basın kuruluşları ve ilgili diğer resmi veya özel kuruluşlarla işbirliği yaparak; araştırma, proje ve eğitim yapmak, yaptırmak,

7) Diğer ülkelerdeki, özellikle AB Ülkelerindeki İTU değişikliklerini izleyerek ülke mevzuatında gerekli değişiklikleri yapmak,

8) Uluslar arası İTU kuruluşlarıyla işbirliğine gitmek, İTU konusundaki ulusal ve uluslar arası seminer, sempozyum, toplantı, kongre ve fuarlara katılım sağlamak,

c) Komite, olağan olarak her ayın ilk haftası toplanır. Olağanüstü durumlarda sekreteryası tarafından toplantıya çağrılır.

d) Komite kararlarını oy çokluğuyla alır. Kararlar bağlayıcıdır.

e) Raportörlük, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü temsilcilerinden seçilen sekreter üye tarafından yürütülür.

f) Kararlar, toplantı tarihinden itibaren on gün içinde tüm üyeler tarafından imzalanarak Müsteşarlık onayına sunulur ve onay tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yetkilendirilmiş Kuruluşların Oluşumu, Çalışma Şekli ve Esasları

Madde 10 — Yetkilendirilmiş kuruluşların oluşumu, çalışma şekli ve esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında; İTU faaliyetlerinin her türlü kontrol ve sertifikalandırma işlemleri Bakanlıkça veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş kuruluşlarca yapılır. Yetkilendirilmiş kuruluşlar yeterli ve tecrübeli personel ile teknik alt yapıya sahip olmak zorundadır.

b) Yetkilendirilmiş kuruluşlar, kontrol ve sertifika konularında çalışma izni almak için Bakanlığa başvuruda bulunur. Bakanlıkça gerekli incelemeler yapılır ve dilekçenin veriliş tarihinden itibaren 45 gün içinde sonuçlandırılır. Yetkilendirilmiş kuruluşlar çalışma yetki süreleri dolmadan her yıl en az 1 ay önce çalışma yetki sürelerini uzatmak zorundadırlar. Çalışma izinleri hiç bir şekilde devredilemez.

c) Kontrol ve sertifikasyon kuruluğu; kontrol ve sertifikasyon olmak üzere iki ayrı birimden oluşur. Kontrol biriminde görev yapanlar sertifikasyon biriminde, sertifikasyon biriminde görev yapanlar kontrol biriminde görev yapamazlar.

d) Yetkilendirilmiş kuruluşlar ile kontrolör ve sertifikeler; çalışma izni, izin süresi, süre uzatımı, izinlerinin iptali, görev ve yetkileri, yetki kullanımı, kontrol ve sertifikasyon sistemi ile kontrolör ve sertifikeler çalıştırmaya ilişkin usul ve esaslar İTUK tarafından belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Denetim

Madde 11 — Bu Yönetmeliğin uygulanmasında; yetkilendirilmiş kuruluşlar, kontrolör, sertifikeler ve müteşebbislerin her türlü denetimi Bakanlık tarafından yapılır.

Denetim hizmetlerinde çalışacak personelin yetki ve sorumlulukları ile hizmet içi eğitimine ilişkin usul ve esaslar İTUK tarafından belirlenir.

Bakanlık gerekli gördüğü hallerde denetim yetkisini kısmen veya tamamen akredite edilmiş; kamu kurum ve kuruluşlarına, özel sektör tüzel kişilerine ve üniversitelere devredebilir.

Genel Hükümler

Madde 12 — İyi tarım uygulamalarını uygulayan üreticiler ve üretici birlikleri tarımsal desteklemelerden öncelikli olarak faydalandırılırlar.

Yürürlük

Madde 13 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 14 — Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.